

21.

Jules Breton

Dziewczyna modląca się w kościele, 1854

Cena: 173 000 zł

olej/plótno (dublowane), 96 x 72 cm

sygnowany i datowany dwukrotnie l.śr.: 'J. Breton | 185(...)' oraz u dołu: 'Jules Breton | 1854'

Podatki i opłaty

- Do kwoty wylicytowanej doliczana jest opłata aukcyjna. Stanowi ona część końcowej ceny obiektu i wynosi 18%.

Esej

Prezentowany obraz Jules'a Bretona był prezentem ślubnym (uroczystość odbyła się 16 lipca 1935) dla Jerzego i Izabeli Starczewskich. Ofiarodawcami byli rodzice panny młodej. Wedle przekazu rodzinnego praca miała zostać zakupiona w Paryżu. Sam Jerzy Starczewski był pionierem polskiej kinematografii, aktorem, producentem, twórcą

amerykańskiej firmy produkcyjnej Star Film Co. Po ślubie Starczewscy wyjechali do Stanów Zjednoczonych, a obraz został na przechowaniu u rodziny na warszawskim Żoliborzu, gdzie przetrwał wojnę i powstanie warszawskie. Powróciwszy do kraju w 1948, Starczewscy odzyskali swoje mienie. W tym czasie dzieło Bretona zostało przekazane do konserwacji w warszawskim Muzeum Narodowym, gdzie pracowała nad nim Jadwiga Tereszczenko, zasłużona konserwatorka, m.in. „Bitwy pod Grunwaldem” Jana Matejki, prezes Sekcji Konserwatorskiej Związku Polskich Artystów Plastyków. Następnie obraz trafił w ręce spadkobierców Starczewskich, a druga konserwacja dzieła odbyła się również w pracowni Muzeum Narodowego w 1998. Postać Jules’a Bretona należy do panteonu sztuki francuskiej II połowy XIX stulecia. W 1886 został wybrany członkiem paryskiej Académie des Beaux- Arts i Institut de France. Honory państwowe szły w parze z międzynarodowymi sukcesami wystawowymi. Dzieła artysty zyskały dużą popularność wśród kolekcjonerów amerykańskich, a obraz „Pieśń skowronka” („Song of the Lark”, 1884, Art Institute of Chicago) stanowi jeden z najbardziej celebrowanych obrazów w wyobraźni Amerykanów. Malarz zasłynął przedstawieniami wiejskich kobiet przy pracy lub modlących się oraz dużego formatu obrazami z wyobrażeniami powrotów z pola i ludowych procesji. Breton urodził się w niewielkiej wiosce Courrières w regionie Artois. Wychowywany przez wuja uległ w młodym wieku wpływowi idei saintsimonizmu. Edukację artystyczną odebrał w Gandawie pod kierunkiem Felixa De Vigne (1843-47). Córkę De Vigne’a, Elodie, poślubił w 1858. W latach 1847-54 kształcił się w paryskiej École des Beaux-Arts u Martina Drollinga. Jego wykształcenie było stricte akademickie, lecz w czasie paryskiej edukacji podjął pierwsze studia plenerowe w metropolii i rodzinnym Courrières, gdzie w połowie XIX stulecia rozpoczęło się wydobywanie węgla kamiennego. Breton, silnie zainteresowany ideami socjalistycznymi, nie przedstawiał jednak przestrzeni zmienionych przez przemysł. Wybierał otwarte tereny, interesując się specjalnością swojego regionu – rolnictwem. W 1848, w dobie rewolucji lutowej, zmarł ojciec artysty, co pogrążyło rodzinę finansowo. Breton zwrócił się ku tematом obrazującym biedę i ubóstwo. Od 1853 do końca kariery regularnie wystawiał na paryskich salonach. W połowie XIX wieku podważał standardową hierarchię tematów opartą o prymat scen historycznych, proponując nowoczesne, naturalistyczne malarstwo o tematyce wiejskiej jako twórczość „salonową”. Stworzył swoje pierwsze szeroko komentowane dzieło o tej tematyce, zaprezentowane publicznie rok później, „Pokłósnice” (1854, National Gallery of Ireland, Dublin). Breton powrócił do Courrières, które stało się jego miejscem tworzenia przez następne pięć lat. „Dziewczyna modląca się w kościele”, zgodnie z datowaniem powstała w tym okresie. Malarz przedstawił kobietę wspartą na klęczniku, zwróconą w lewą stronę, dyskretnie spoglądającą w nieokreśloną przestrzeń. Światło pada z prawej strony, wydobywając sylwetkę modelki, delikatnie rysowane dłonie i szlachetną twarz. Z mroku za modelką wyłania się fragment filara bądź kolumny – jako sugestia wnętrza sakralnego. Nietypowe dla twórczości Bretona przedstawienie wnętrza jest być może sceną zaczerpniętą z wnętrza kościoła rodzinnego regionu. Akademicka w charakterze, wysmakowana w detalach „Dziewczyna modląca się w kościele” poprzedza luministyczne prace licznie powstające w następnych dekadach.

Pochodzenie

- zbiory rodziny Starczewskich i ich spadkobierców, Warszawa